

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, szerda, 1908. július 1.

135. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell'Osendale, Wurzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és fők-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susák Uskobka ulica 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy óra 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A magyar Cayenne.

Egy régen kimult olasz lapban írta Fiume mai országgyűlési képviselője, hogy Fiume a magyarok Cayenne-je, ahová az állami tisztviselőket bűnösségük megbélyegzése céljából deportálják. Azóta sok esztendő pergett le az idő számlapján s Fiume országgyűlési képviselője kissé parlamentárisabbann hangoztatta régi elvét; de hogy ki ne lássék a lóláb, úgy fordította az emlékezetes mondást, hogy ide tisztességes, jóra való, előkelő és nem tudom még milyen tisztviselőt kell helyezni.

Hát eddig nem volt az állami tisztviselő, aki Fiumében szolgált kenyerét, becsületes, jóra való, előkelő és tud' isten mi minden?

Erre nem kapta meg a választ a képviselő ur az állami tisztviselők egyesületétől.

Itt nem politikai szószátyárkodásról van csupán szó, hanem a fiumei állami tisztviselőknek becsületükben való meggyalázásáról. S most ugyanezt követi a *Giovine Fiume* című olasz hetilap, amikor a postatisztviselők afférvél kapcsolatban a következőket írja:

„Nem bocsátjuk a tény hosszas ismertetésébe, amelyet a többi lapok közöltek, nem pazaroljuk a szavakat az urak eljárásának méltatására, amely méltó hozzájuk. *Mégegyszer tölemeljük szavunkat, hogy tiltakozunk a kormány azon eljárása fölött, hogy a mi városunkat büntetési helynek minősíti — nem is szólva a deportálásról — azon tisztviselőivel szemben, akik máshol rosszul viselték magukat.*

Már hosszú idő óta folytatja ezt a rendszert: a *prepotens és henevő elemek ránkülődését*, akik többnyire hiányban vannak az általános műveltségnek, s mert hogy állami tisztviselő, azt hiszik, hogy nekik minden szabad a polgársággal szemben.

Bizonyos, hogy a magyar kormány, követve ezt az utat nem fogja megnyerni a fiumei tiszteletét és rokonszenvét, akiknek joguk van másképp eljárni és azt hisszük, hogy *magukra a magyarokra nézve is szegény, hogy olyan rosszul vannak képviselve Fiumében.*

Mi pedig mindenképpen követeljük, hogy *tiszteljének bennünket a saját házukban és kérjük a kormányt, hogy küldjön Fiuméba tanult és művelt embereket. Mert nem tudjuk és nem akarjuk hinni, hogy sok ezer tisztviselő között, akik felett rendelkezik, ne akadnának olyanok is, akik uriasan tudnak viselkedni. Végül is saját érdekeinek megóvása céljából kell ezt tennie egyetlen tengerészeti emporiumában, ahol alkalmazottjai érintkezésbe jönnek idegen polgárokkal, akiknek nem igen lehet jó véleményük ezekről a tisztviselőkről.*

Most pedig, mivel ezek az urak *biztatást nyernek főlebbvalóiktól*, kezdenek parasztlul viselkedni az utcán is. Hiszszük, hogy eljött az ideje, hogy ennek véget vessenek, mert más-

képpen a mi népünk is elvesztheti a türelmét. És ha még egyszer hasonló eset fordul elő, alaposan meg kell leckéztetni őket.”

Kérdjük:

1. Mit szól ehhez a közleményhez a tengerparti magy. kir. állami tisztviselők egyesülete?

2. Hajlandó-e és mi módon, megtorlással élni az egész állami tisztviselői kart sértő támadással szemben?

A választ türelmetlenül várjuk!

A tengerészet és a nemzeti törekvések.

A fiumei felső kereskedelmi iskolában, mint ismeretes, új tárgyat is tanítottak az idén. Belevonták a taniási rendbe a kereskedelmi tengerészetet. Ennek az intézkedésnek a jelentőségét nem akarjuk ezuttal méltatni. Megtettük ezt annak idején, amikor az illetékes miniszter intézkedett, hogy az új tanévben Kemény Ödön, az *Adria* hajóosztásának titkára tartson előadást a kereskedelmi tengerészetéről.

Az első év letelt, s úgy tudjuk, hogy szép eredménnyel zárult. Erről tanuságot tesz az intézet most megjelent értesítője, amelybe Kemény Ödön figyelemre méltó tanulmányt írt a fenti cím alatt, amelyben a magyar viszonyokat szem előtt tartva azt tárgyalja, hogy miképpen állhat a tengerészet a nemzeti törekvések szolgálatában és hogy micsoda kötelezettségei vannak a tengerészet ilyen irányú szolgálatai tekintetében a társadalomgazdasági szerveknek és ezek közt első sorban az államhatalomnak. A rövid de tartalmas értekezés kellő módon méltatja a kereskedelmi tengerészet fejlődését s rámutat a külföldi államok nagyszabású akcióira, amelyeket tengerészetük nagygyűlése érdekében kifejtenek.

A tanulmány széles kerete lehetetlenné teszi nekünk, hogy azt teljes részletességgel ismertetessük.

Ide iktatjuk a tartalmas tanulmány utolsó részét, amelyben Kemény Ödön a kereskedelmi szakoktatás első éves eredményét ismerteteti:

A magyar kereskedelmi tengerészet, valamint közgazdaságunknak a tengerre és a tengerre tekintő érdekei a mai viszonyok között elsősorban azt követelik meg, hogy a hazai társadalom ismerje, méltányolja és támogassa az államhatalom törekvéseit.

„Ha van ország, ahol a tengeri kereskedelem általános nemzeti szükséglet, ha van társadalom, ahol tengeri kereskedők képzése elsőrendű nemzeti feladat és a kereskedői szellem felébresztése nemzeti kötelesség, úgy hazánk a legelső. Itt, ahol a vagyongyűjtés nagy eszköze között a kereskedelem még alig fejlette ki azt a hatást, amelyet értelmes kezekben kifejteni képes, ahol a nemzeti erőgyűjtés és a vagyonosodás olyan lassu tempóban halad, ahol — talán évtizedek zsidbasztó politikai okai miatt — a közgazdasági fejlődés oly mostohán istápolgatott és hiányzott a magyar társadalomban az a levegő, amelyben a kereskedői nagy intelligencia párosulhasson a szaktudással, ilyen viszonyok között minden eszközzel, minden áron

a szó teljes értelmében modern kereskedőket kell az országnak nevelnie.

S nyújthat-e valami jó kereskedők képzésére alkalmasabb iskolát, mint a tengeri kereskedelem a maga nagyszerű eszközeivel és intézményeivel?

Van-e még valami egy ország közgazdasági berendezésében, ahol annyira gyakorolható a művelt kereskedő kvalitásai, mint abban a foglalkozásban, amely a sokoldalúságot, a felelősséget, az éleslátást, a gyors elhatározást, az elm ruganyosságát, az értelem higgadságát annyira feltételezi, mint éppen ez a hivatás?”

Ezeket a sorokat „A tengeri kereskedelem” című munkám előszavából idézem. Az azóta eltelt két esztendő hozott egy értékes reformot: a tengeri kereskedelem ismeretei bevonultak a szakoktatásba.

A magyar kikötőváros állami felső kereskedelmi iskolájában a lefolyt tanévben tanítottuk először e tantárgyat. Értesítőnk belső részében olvashatók a főbb fejezetek címei, amelyek ez évben foglalkoztunk. Az új tantárgy előadója megleléssel tekint vissza végzett munkájára, az ifjuság szeretettel művelte az új szaktárgyat.

Iskolánk a hazai érdekeknek legjobban megfelelő uton halad, amikor a tenger felé szegzi tekintetét és tengeri kereskedelmünk végrehajtó tényezőinek nevelését tűzte ki feladatául. Ezen irányban való céltudatos haladása fogja megadni ezen intézetnek sajtóságos rendeltetés jellegét, amelynek ideális betöltése azonban csak abban az óhajtott és remélt időben lesz várható, amikor érettségi vizsgálatot tett hazai ifjak fognak ideseregleni a tenger mellékre, hogy egy magasabb szaktanfolyamon szerezzék meg a szükséges gyakorlati és elméleti ismereteket a tengeri és a tengerparti kereskedelem számára. Hazai érdekeink kívánatossá teszik, hogy e remélt korszakot hamarosan köszönthessük és ezért erős a bizalmunk, hogy a tavalyi huszonöt éves jubileum ünnepi szónoka, Dr. Hajnai Dávid helyes tekintettel nézett a fiumei szakiskola jövő fejlődése elé, amikor a következő szavakat intezte az egybegyűlt ünnepi közönséghez: „A közgazdasági tevékenység jegyében megindult kor a múlt időknél még jelentősebb feladatokra fogja hívni az iskolát. A nemzetközi összeköttetések fontosságát a jövő korszakok mindjobban fogják átérzeni és ez a közgazdasági igény fogja szükségszerűen érvényre juttatni iskolánknak természetadta kiváltságát. És akkor e falak közül nemzetéltető gazdasági szellem fog áradni a hazára és az Adriai tenger hívós hatása nevelő ereje vállalkozó kedvet fog önteni a hazából ideseregülő ifjuságba.

UJDONSÁGOK.

— A városi képviselőtestület ma délután 6 órakor a polgármester elnöklésével ülést tart. A napirend a következő:

A jegyzőkönyv hitelesítése, bejelentések, közlések, interpellációk. Egyesületek emlékirata ipariskola létesítése tárgyában. Egy utépítési ügy. Egy bizottság kinevezése az új városi fürdő építésére vonatkozó tervezet elkészítésére. A városi orvosok ügye. A városi zenekar kérése az egyenruhák renoválására. Egy városi telek megvétele. Állások létesítése a városi kórházban. Föllebbezések bor, sör és likőreladási engedélyek ügyében, a városi kórház 1909. évi költségvetése. A zárt ülésen folyó ügyek kerülnek elintézésre.

— **Kinevezés.** A belügyminiszter *Szjgyártó Istvánt*, a fiumei m. kir. anyakönyvi hivatal ideiglenes vezetőjét a VIII. fizetési osztályba végleges vezetőnek, *Ghika Jenő* anyakönyvi hivatali tisztviselőt a IX. fizetési osztályba és *Simichen Károly* hivatali segédekét a X. fizetési osztályba nevezte ki.

— **Apponyi és a fiumei tanítók.** Fiumében egy régi kultuszminiszteri rendelet alapján a nem itthon szerzett tanítói oklevelet egy ad-hoc bizottság előtt olasz nyelven tett vizsga után nostrifikálják. Apponyi Albert gróf vallás és közoktatásügyi miniszter a kérdést most véglegesen akarja rendezni, de minthogy az hosszas munkával jár, intézkedett, hogy az ad-hoc bizottság működésének ideje kitolassék.

— **A szabad házasság epilógusa.** Egy dohánygyári munkásnő vasárnap éjjel mérgezte magát. Két törvénytelen gyermeket hagyott hátra s tettének oka, hogy élettársa, a kívül több éven át együtt élt, elhagyta. Ime a szabadházasság problémája. Amiről annyit kiabálnak, írnak a „nagy” reformerek, az a gyakorlatban eddig mindenkor csődött mondott. A férfit erkölcsi ereje egy pillanatra elhagyja és fel is ut, le is ut. A szerencsétlen asszony pedig járhatja egyedül a kálváriát. Még sokok idő fog eltelni, amíg a korszellem ránk fogja parancsolni, hogy a házasságnak ezt a formáját fogadjuk el. A tragikus esetnek hősnője, akinek sorsa juttatja eszünkbe a fentieket. Slavich Viktória 34 éves dohánygyári munkásnő. Több évig együtt élt egy bevándorolt olaszal. A szabad házasságból két gyermek fölnevelésének a gondja nehezedett a szülőkre. Ugy látszik ez indította a férjet arra, hogy egy szép napon ellépjen. Az asszony elkeseredésében vasárnap éjjel marólúgot ivott s reggel a szomszédok halva találták. Az esetről értesítették a hatóságot, amely vizsgálatot indított a helyszínen.

— **Odillon Helén Fiumében.** Odillon Helén ügyében a bécsi országos törvényszék megerősítette a kerületi törvényszék ítéletét, a mely szerint az Odillon Helén ellen elrendelt gondnokságot nem kell megszüntetni. Odillon asszony jelenlegi férjével egy Fiume közelében levő helyiségben tartózkodik.

— **Vasutasok velencei kirándulása.** A vasutasszövetség fiumei kerülete nemcsak azt tüzte ki feladatául, hogy tagjainak helyzetét, illetőleg jólétét mennél inkább fokozza, hanem arra is vállalkozott, hogy a vasutasok között fejlessze a kartársi érzületet, s hozzájáruljon annak a célnak a szolgálásához, amely a vasutas társadalomnak a társadalmi összességben való méltó érvényesülést fogja eredményezni. A kartársi jó viszony fejlesztésére alkalmas az a mód, amelyet a vasutasszövetség fiumei kerülete követ. Össze hozni minden kartársat rangkülömbőség nélkül, hogy a tengeren kirándulást téve bnsőbbé váljék köztük a viszony. Ez a cél vezette a szövetséget most arra, hogy megismételje a mult esztendőben rendezett velencei kirándulást. Pompás idő kedvezett a kirándulóknak. Vasárnap reggel gyönyörű verőfényes időben indult el a Magyar-horvát hajóstársaság „Dániel Ernő” nevű gőzöse százkilencven kirándulóval a földézetten. Az utazás tartama alatt a kirándulók vidáman töltötték az időt. Délután tombola volt, amelyen tizenhét díszes tárgyat sorsoltak ki. A hajó este hét óra tájban ért Velencébe, de mire a kiszállás megtörtént, már nyolc órára járt az idő. Az érkezésnél megjelent Pattaro Federico, a velencei vasutasok hivatalos küldöttje, aki néhány szóban üdvözölte a magyar kartársakat. A kirándulók nagyrésze ezután a Maniu-szállóban helyezkedett el, majd sétát tett gondolán meg vaporetton a városban. Reggel fél nyolc órakor már gyülekezett a nagy társaság a Szent-Márkus-téren, ahonnan a velencei vasutasok küldötte vezette el a város nevezetességeinek megtekintésére. A doge-palota megtekintését az igazgatóság velencei polgármester ajánló levele ellenére sem engedte meg. Ez kissé kellemetlenül érintette a kirándulókat, de a sok műremek ezután mégis kielégítette, úgy, hogy senkisé panaszkodott. Délután a társaság egy része a Lidóra ment át s ott élvezte a tenger kellemes hűsítő hatását. Es e 8 órakor indult vissza a hajó s a 190 utas egy szép kirándulás kellemes emlékeivel tért haza.

— **Egy botrány — folytatásokban.** Levy Ignác fiumei szappangyáros fia szombaton az abbaziai Angiolina fürdőben fürdött. Fürdés közben a hölgyeket nézte és megjegy-

zéseket tett reájuk. A férfiak és nők megbotráncozva tették meg ezt a megjegyzést:

— *Die banda fiumana!*

Derencin Antal vásárbiztos, aki fiumei fiatalember, szintén megbotráncozott a fiu viselkedésén és figyelmeztette, hogy szedje össze csontjait s kotródjék haza. A Levy fiu visszafelcselt, mire Derencin megráncgálta a föleit. A fiu itthon elpanaszolta atyjának az esetet, aki ahelyett, hogy megleckéztette volna jó nevelésű fiát, másnap vele együtt megleste Derencint és kérdőre vonta, hogy hajlandó-e fiának elégtetelt adni s közben arcul ütötte. Derencin erre botjával háromszor végigvágott Levy Ignác fején, akit teljesen elborított a vér. Mint értesülünk, az ügynek nem lesz lovagias folytatása.

— **Hajógépészek mozgalma.** A hajógépészek egyesülete tegnap tartott ülésén fontos határozatok jöttek létre. Elhatározták, hogy memorandumot intéznek a helybeli hajóstársaságok igazgatóságaihoz, hogy a hajógépészek fizetését mindenütt egyformán állapítsák meg, továbbá, hogy a kvalifikációhoz mérten olyan bánásmódot követelnek, mint a kapitányok. Végül elhatározták, hogy az egyesület saját kebelében helyközvetítő intézetet szervez.

— **Fenicse színház.** Ma este egy szicíliai olasz színtársulat kezdte meg működését, amely Novelli-Vidali János vezetése alatt áll. A társulat ma este a „La fiaccola il moggia” című színművet adja elő.

— **Gerbeaud-üzlet Fiumében.** A Gerbeaud budapesti cukrász cég nagy helyiséget létesített az Európa-szállónak Riva Szápary és mellékutájába nyúló oldalán. A pazarul tervezett üzlethelyiség elkészülte után Gerbeaud megnyitja fiumei cukrászdáját, amely mint a budapesti üzlete, az előkelő közönség részére nyílik meg.

— **Szerencsétlenség a szusáki hídnál.** Tegnap este 10 és fél órakor szerencsétlenség történt a szusáki hídnál. Skander István 45 éves borbélyt egy bérkocsi elgázolta. A mentők a kórházba szállították, ahol az ügyeletes orvos vizsgálta meg a sebeit.

— **Fiume áruforgalma május havában.** Fiume állomás 1908. évi május havi áruforgalmában — az előző évi május havi forgalommal szemben — csak kis (164 kocsi) növekedés mutatkozik ugyan, ámde, ha figyelembe vesszük, hogy a m. kir. államvasutak részére önkiszámlás angol szén egyáltalán nem hozatott be és hogy ezen árunál e hónap összesen 3073 kocsi, magyar állomásokkal való forgalomban 3075 kocsi, az év elmúlt hónapjaiban pedig összesen 7688 kocsi volt a csökkenés, úgy a többi árucikknél tulajdonképpen tetemes növekedés mutatkozik.

A behozott áruknál rizsnél 757 kocsi, foszphatnál 421 kocsi és a bornál 97 kocsi észlelhető nagyobb növekedés.

A kivitt illetőleg Fiume állomáson leadott áruknál nagyobb növekedés hüvelyeseknél 597 kocsi, cukornál 574 kocsi, gabonánál 562 kocsi, hasznofánál 435 kocsi, galíciai nyers petróleumnál 223 kocsi, nagyobb csökkenés pedig örleményeknél (261 kocsi), dongánál 157 kocsi és érceknél 116 kocsi mutatkozik.

Részletes számadataink egyébként a következők:

Az összforgalom volt:		tonna
1908 évi május hónapban	...	148,062
1907 évi május hónapban	...	146,424
	tehát	+ 1,638
1908. január—május hónapokban	...	621,894
1907. január—május hónapokban	...	635,420
	tehát	- 13,526
Behozott:		
1908. évi május hónapban	...	58,091
1907. évi május hónapban	...	76,039
	vagyis	- 17,948
1908. január—május hónapokban	...	235,070
1907. január—május hónapokban	...	287,262
	vagyis	- 52,192
Kivitt:		
1908. évi május hónapban	...	89,971
1907. évi május hónapban	...	70,385
	tehát	+ 19,586
1908. január—május hónapokban	...	386,824
1907. január—május hónapokban	...	348,158
	tehát	+ 38,666

— **A kikötőből.** Junius 30-án: *Erkezett*: „Giovanni Battista” olasz hajó Triesztből üre-

sen; „Tebe” osztrák Szmirnából 210 tonna vegyes áruval; „Alpha” német gőzös Pensatoloból 1600 tonna fával; *Indult*: „Gorizia” osztrák gőzös Konstantinápolnba 110 tonna vegyes áruval és 130 tonna cukorral; „Volpetta” olasz gőzös Bariba 820 tonna fával.

— **Beiratkozások az állami főgimnáziumba.** Az állami főgimnázium igazgatósága közli, hogy a beiratások július 5-éig bezáróan folynak. A szülők felkértnek, hogy a beiratásokat idejekorán eszközöljék, hogy szükség esetén a párhuzamos osztályok föllállítása dolgában intézkedés történhessenek.

— **A kereskedelmi és magántisztviselők egyesülete** július 5-én (vasárnap) kirándulást rendez Póába és a briomi szigetekre a „Tatra” gőzessel. A résztvevni szándékozók kértnek a résztvevésre jogosító jegyet vagy az egyesületi helyiségben, vagy pedig a bizottság tagjainál mielőbb megváltani, mivel előjegyzések július elseje után semmi esetre sem vétetnek figyelembe.

Egy jegy ára 4 korona személyenként. A polai közös, de nem kötelező, ebéd ára 2:60 korona személyenként ital nélkül. A részvételre jogosító szelvény e jeggyel együtt kapható. A bizottság egy tagja holnap a kirándulás rendezése céljából Póába utazik, a részletes program visszatérte után fog összeállítani és lapunkban is közölni.

A tagok a kirándulás sikere érdekében hathatós közreműködésre kértnek fel.

— **Csábítás kivándorlásra.** A kivándorlásból élő ügynökök, akik igen sok pénzt keresnek a Norddeutscher Lloydtól és a többi hajózási társaságtól, ujabban Ausztria egyes tartományaiban nemcsak hajójegeket árúsítanak, hanem egyidejűleg biztosítási jutalékok is szednek, amelyek alapján a kivándorló kártérítést nyer, ha őt az Egyesült Államok bevándorlási bizottsága visszautasítaná. Az osztrák belügyminiszter figyelmeztet az ebből származó veszélyekre: 1. hogy az amerikai hatóság éppen ezt az ügyletet — fogja felhasználni a visszautasítás ügye gyanánt; 2. ilyen biztosításra sem belföldi sem külföldi intézet nem nyert felhatalmazást s a biztosítottak a befizetéssel szemben semmire sem garanciát nem nyernek arra nézve, hogy nekik a kártérítési összeg tényleg kifizetetik. A legtöbb esetben már eleve kizártnak látszik a komoly biztosítási szándék, az ügynök törekvése csupán oda irányul, hogy a látszólagos jogügylet segítségével minél magasabb összeget csikarjon ki a kivándorlótól.

— **Az Adria vasut ügyében** Párisban a Banque Ottomane helyiségeiben tartott értekezleten a vasut létesítésében érdekelt csoportok részesei hányadát a következőképpen állapították meg: a francia csoport 45, az olasz 35, az orosz 15 és a szerb csoport 5 százaléki vesz rész a finanszírozásban. A felügyelő tanácsot a francia csoport 5, az olasz 4, az orosz 2 és a szerb csoport 1 tagjából fogják összeállítani. A vasut végállomása *San Giovanni di Media*, vagy a török tengerpart valamely más alkalmas pontja lesz. A kikötő és a végállomás építési engedélye független lesz a vasutvonal építési engedélyétől. A részesei arány természetesen erre nem is érvényes. Ezen részletnél az olasz csoport legalább 50% részesejét vállal éster mérszetszerűleg az üzletvezetés legnagyobb részét is ez fogja kézbe venni. Az új vonalat a francia csoport fogja építeni.

— **A tengerhajózási tarifák tanulmányozása.** A kereskedelmi muzeum számolva a tengerentulra irányuló exportüzlet követelményeivel, a tengeri hajózási tarifainformáció-szolgálatra is berendezkedett. Minthogy azonban a hajótarifák megállapításánál és kezelésénél a versenyviszonyok behatása alatt álló hajóállalatok egészen különleges eljárást követnek és különösen az áruk átrakásáért, raktározásáért és egyéb kezeléseért olyan különféle díjakat számítanak, amelyek sehol sincsenek tarifákban letéve: A tarifák ismerete önmagában véve nem szolgáltat biztos alapot arra, hogy a szállító közönség megbízhatóan informáltassék. A szóban forgó információ-szolgálat megköveteli tehát, hogy az említett különleges viszonyok a helyszínen tanulmányoztassanak, ebből a célból a kereskedelmiügyi miniszter *Kopus Bela* m. kir. államvasuti főellenőrt, a muzeum tarifai ügyi előadóját *Bréma*, *Hamburg*, *Amsterdam*, *Rotterdam*, *Antwerpen* és *Havre* kikötőbe a különféle kikötői illetékek és díjszabási tételek tanulmányozása céljából kiküldötte.

— Az „Atlantica“ közgyűlése. Az „Atlantica“ Tengerhajózási Részvénytársaság folyó hó 25. napján tartotta meg első évi rendes közgyűlést gróf Serényi Béla elnöke alatt. A társaság a múlt 1907. év kezdetén alakult meg. Megalapításának eszméjét az az élénk forgalom keltette életre, amely a legnagyobb részben magyar és részint külföldi árukban Fiumében és a dunai kikötőkben (Braila, Galatz és Sulina) lebonyolítása kerül. E forgalomnak immár jelentékeny részét látta el a társaság az elmúlt év folyamán és állandóan törekszik e forgalomnak fejlődését, amely különösen a hazai közgazdasági érdekek szempontjából már ma is jelentékeny tényezőként szerepel és a magyar közgazdaság erősödésével egyre nagyobb jelentőséget nyer, minden rendelkezésre álló eszközzel előmozdítani. Hat saját gőzhajóval (Szerényi, Magyarország, Gróf Serényi Béla, Pollacsek, Kossuth Ferenc és Moravitz) 35.800 ösztönartalommal vette fel a társaság átlagos számításával, mivel a hajók különböző időben lettek vízre bocsátva, 1907. évi május hó 15. napjával az üzemet és az átlag 231 munkanapon e 7 1/2 havi munkaidő alatt 280.804 tonna áruforgalmat bonyolított le és 126.625 tengeri mérföld utat tett meg. Tekintettel azonban arra, hogy nagyobb mennyiségű áru állott elfuvarozásra rendelkezésére, mint amelynek forgalmát saját gőzhajóival lebonyolíthatta volna, a forgalom egy részét bérelt gőzhajókkal látta el. Bárha a tengeri fuvarozásban a múlt évvel egy felette kedvezőten konjunktúra köszöntött be, az „Atlantica“ mégis alapszabályszerű leírások után oly tiszta nyereséget ért el az 1907. évben, amely a részvényeseket a legnagyobb mértékben kielégítheti. A nyereség- és veszteség-számlából hajóbiztosítási díjakra K 163.205.90, értékcsökkenési tartalék-alapra K 204.952.61, az előző és alapítási költség és irodai berendezésekre K 34.123.52 lett tekintetbe véve; az általános költségek és kamatok leírása után a tiszta nyereség K 112.276.60, amelyből a tartalékalapnak alapszabály szerint juttatandó K 5.613.83, a részvényeseket megillető 5%-os osztalékra K 86.575.50 és az osztaléknak részvényenként K 4.50 való kiegészítésére további 3.224.50 fordítandó; azonkívül K 14.654.04 új számlára lett átvéve.

— Az anyakönyvi hivatal hivatalos órái. A m. kir. állami anyakönyvi hivatal 1908. június 15-től kezdve további rendelkezésig hétköznapokon délelőtt 8 órától délután 2 óráig, vasárnap és ünnepnapokon délelőtt 9 órától déli 12 óráig tart hivatalos órákat. A közönségnek azonban hétköznapokon délelőtt 9-től délután 1 óráig, vasár és ünnepnapokon pedig délelőtt 9 órától déli 12 óráig van nyitva.

Távirat ◀ Telefon.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, június 30. A képviselőház mai ülésén Juth Gyula elnököl.

Elfogadják harmadszori olvasásban a tárgyalás alatt levő szeszdó törvényjavaslatot. Ezután Hoitsy Pál előadó ismerjéti és elfogadásra ajánlja a munkaházak építéséről szóló törvényjavaslatot.

Thoroczkay Viktor báró részletesen bírálja a javaslatot és határozati javaslatot nyújt be, hogy a kormány építsen a kis fizetésű tisztviselők számára lakásokat.

Mezőfi Vilmos a lapok közleményeit említi meg, mely szerint a kormány az állami munkaházak építését kortescéliből határozta el.

Ugy Thoroczkay, mint Mezőfi elfogadják a javaslatot.

Wekerle Sándor miniszterelnök megcáfolja a lapok közleményeit s hangoztatja, hogy a munkaházak megépítésével megszűnnek a lakásmizériák.

A ház a javaslatot erre általánosságban, majd több felszólalás után részleteiben is elfogadja.

Ezután a kuriai bíráskodás meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot tárgyalják.

Vlár Aurél kijelenti, hogy ez csak arra jó hogy a kormány kibujjék az általános választói jog aól.

Ezután Mezőfi Vilmos, majd Nagy György beszél. Nagy György beszéde közben Ugron Gábor közbekezd:

— Aki nem érti a javaslatot, az hülye. Az elnök Ugront rendreutasítja.

Günther Antal igazságügyi miniszter felszólalása után a javaslatot általánosságban és részleteiben is elfogadták. Az ülés folyik.

Bródi Ernő interpellál.

BUDAPEST, jun. 30. A képviselőház holnapi ülésén sürgős interpellációt nyújt be Bródi Ernő a bankügyben.

Ujabb Barkóczy eset.

BUDAPEST, jun. 30. Ismét egy valaki, akinek fejébe szállt Barkóczy dicsősége, s aki követvén a kultuszminiszteri tanácsos példáját s az anyakönyvvezető előtt megtagadta a házasságról fölvetett jegyzőkönyv aláírását. Lackner Ernő nagybányai tanító az eset hőse, akit — amint ő maga is beismerte — a plébanosa bujtott föl arra, hogy miként Barkóczy, úgy ő is tüntessen az állam törvénye ellen.

Szappanos István meggyógyult.

BUDAPEST, jun. 30. Ma látogatott el hosszas betegeskedés után először Szappanos István a balpárt elnöke, akit a balpárt tagjai lelkes éjenzéssel fogadtak.

Potoczki gróf gyilkosa.

LFMBERG, jun. 30. Ma kezdték meg Potocky meggyilkolásának ügyét. A gyilkos tanító védekezett a vizsgáló bír. előtt.

Megörült jogszigorító.

BUDAPEST, jun. 30. Halász Marcell kolozsvári jogszigorító hirtelen megörült.

A bánya réme.

DÉVA, jun. 30. Az itteni bánya igazgatója és családja ellen merényletet követtek el. Bombát vettek az igazgató házára, amely összedőlt. Az igazgató és családja megsebesült. A hatóság a tettes nyomában van.

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett. — 200 kabin.

Használt és új

zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Nyomdai tanoncot

lehetőleg magyar családból felvesz A Tengerpart nyomdája.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknént kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

Catti György utóda

es. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerzappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépítőszerek stb. stb.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

terít meg feleinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Első fiumei magyar úri és női fodrász terem

az Adria Palotában.

Külön női teremben hajmosás, fésülés, és mindennemű modern hajmunkák végeztetnek.

Az úri teremben pontos és jó kiszolgálás.

Halál a poloskákra!!!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más férgek ellen. Ragados betegségek ellen fertőtleníti. Elárusító

Graf R. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1.50 hazhoz szállítva.

Lakások fertőtlenítése elvállaltatik.

Tisztasága 30.000 koronával szavatoltatik.

Schicht Szarvasszappana a legjobb

Schicht szarvas jegyű szappanát rendkívül, kitűnő tulajdonságainál fogva előnyösen használhatjuk minden elgondolható mosási célra: személyes használatra, legfinomabb és durva, fehér és színes vászonneműek mosására, konyhadények, butorok, szőnyegek, háziállatok tisztítására stb. stb. A legjobb kiválasztott nyersanyagokból lesz előállítva.

Az új bérlő által teljesen újjáalakított
és kiválóan vezetett

THERAPIA PALACE

CIRKVENICÁBAN

kitünő ellátást és kifogástalan kényelmet
nyújt mérsékelt áron.

Villanyvilágítás, házi fürdők, remek fő-
vényű tengeri fürdő, saját tehenészet,
jéggyár stb. Orvos a házban.

Felvilágosításokkal készséggel szolgál

Az Igazgatóság.

CANTRIDA FÜRDŐ ÉS VENDÉGLŐ

Kombinált villamos vasuti és fürdőjegyek:

Felnőtteknek: Fiumara-Cantrida 70 fill. Giard. pubb.-Cant. 60 fill.
Gyermekeknek: " " 50 fill. " " 40 fill.

Ez árakban befoglaltatik a villamos vasut oda-vissza,
az omnibus, a fürdés és a fehérenemű.

Tíz jegyet tartalmazó blockok árai:

Felnőtteknek: a Fiumarától 6.—kor., népkerttől 5.—kor.

Gyermekeknek: " " 4.40 kor., " " 3.40 kor.

Jegyek és blockok kaphatók a villamos vasut kalauzai-
nál és a fürdőpenztárnál.

Remek árnyas kert és nagy terrasz.

Szobák idegeneknek. — Magasforrasú
vizvezeték — Villanyvilágítás.

— Izletes ételek és kitünő italok. —

Kőbányai Polgári Sör.

Vasár- és ünneppapokon
katonahangverseny.

Vasár- és ünneppapokon
katonahangverseny.

Telefon sz. 19.

Telefon sz. 19.

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Via del Pozzo 2.

Raktárak Via delle Pille 4 és Scoglietto 2. sz.

ajánlják dusan felszerelt raktárakat vas- és fémárukban,
mindenfélé szerszámokban és épületvasalásokban.

Feliratok — Másoló prések. — Sulyzók.

Nagy raktár hidas-, tizedes és konyha-mérlegekben

„KOMET” önműködő ajtózáró készülék.

Forgópisztolyok. — Szobapuskák. — Töltények.

II.

Porto-Ré

(Kraljevica)

LIBURNIA SZÁLLÓ

tengeri fürdő remek hullámveréssel.

Gőzösön 40 percnnyire Fiumétól.

Pormentes levegő. Gyönyörű fekvés.

Teljes ellátás mérsékelt áron.

KITÜNŐ KONYHA!

FÜRDŐK ÉS ORVOS A HÁZBAN!

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitünő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak

Az idegenek találkozó helye.

Prodam és Társa Fiume

◀ Mérnöki iroda és iparvállalatok berendezése ▶

Via Adamich I. sz.

Via Adamich I. sz.

Villamos világítási, villá.nhárító, telefon és villamos-csengő berendezések.

Villamos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése.

Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.

Különlegesség: „Wolfram” villanykörték 70% árammegtakarítással.

ROYAL SZÁLLÓ FIUME

Via Andrassy, — Telefon 121 sz.

Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálloda
a villamos vasut mentén. Villamos világítás,
lift, fürdőszobák stb. stb.

Table D'Hôte külön asztalokon.

HEIM F. 20 éven át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

Házikenyér Sütöde

Kitünő házikenyér saját sütődém-
ből. Barna kenyér 18 krajcár, fehér
kenyér 20 krajcár. Elvállalok sütést
a közönségtől is. Berakás d. e. 9
órákor s d. u. 2 órákor.

Via Risorta 20. sz.

PAPP KATALIN.

ADRIA ÉTTEREM

— FIUME, —

Piazza Elisabetta. o—o—o Via Adamich.

A város központjában.

Idegenek találkozó helye.

Kitünő konyha.

Minden időben friss halak.

NEW-YORK

áruház

FIUME, Via Andrassy I. sz.

az általánosan elis-
mert legolcsóbb be-
vásárlási forrás férfi
és- női divatcikkek
és rövidáruban.

Olcsó cipő

Nagy vétel folytán bámulatos olcsón
ad el férfi- női- és gyermek cipőket
Szekulesz Sándor japán és kínai áruház
FIUME, Via Alessandrina I.

FERFI RUHAT VESZ ES ELAD
és olcsón tisztít s javít szakszertűen
férfi- s női ruhát

RADAKOVICS DANIEL FIUME

Vicolo dell' Ospedale 30
(Hungária szállóval szemben.)

és d. u. 2—6 órákor.

A kinek tartós jutányos szoba-
festő, olajmázoló vagy cimfestő
munkára van pontos időben
szüksége forduljon

Altberger Ignác

első fiumei magyar szoba- s cim-
festőhöz Via Sanità (Adria palota)
Telefon 923.

Első és legjobb hírnevű óraüzlet

Nattich Henrik

FIUME, Corso.

Chronometer és műóras.

Genfi és Glashütte-féle

angol különlegességi

gyártmányok.

Dr. Krisković Vladimir

☞ fogorvosi műterme ☜

FIUME.

Via del Porto I. I. emelet

Specialista aranyfogak s koronák bete

vésében. Fájdalom nélküli műtétek.

Rendelés d. e. 8—12

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak
résztulajdonosai.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-ter 6. — Telefon szám 22.

Jéggyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör.
A sör hetenként 25 majolika palackot tar-
talmazó eredeti ládákban érkezik frissen a
gyárból. — Ezen kitünő sörön kívül állan-
dóan raktáron van kiviteli és márciusi sör,
1/4, 1/2 és 1 hl-es hordókban és 50 fél literes
palackot tartalmazó eredeti ládákban

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is
kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: mindegyik jobb fü-
szer- és csenyege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás.

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-ter 6.